

GENÇLERLE NASIL İLETİŞİM KURULUR?

İletişim, nitelikleri ne olursa olsun iki sistem arasındaki bilgi alış verişi olarak tanımlanabilir. Burada en önemli olan nokta iletişimde bilgi aktarımının iki yönlü olmasıdır. Bilgi aktarımı tek yönlü ise bilgilendirme, çift yönlü ise iletişim olarak adlandırılır. Dolayısıyla bireyler arasındaki her konuşma iletişim olarak tanımlanamaz.

Ana babaların çocuklarına, öğretmenlerin öğrencilerine birtakım emirler verip, karşı tarafın yani çocuklarının ya da öğrencilerinin tepkilerini dikkate almamaları iletişim olarak kabul edilemez. Anne babalar ya da öğretmenler genelde gençlerle iletişim kurduklarını sanırlar. Ancak gençler konuşurken ikaz, önerilerde bulunma, hatırlatma, yargılama gibi pek çok iletişim engelleri ile aslında genci dinlemezler. Bu durumda genç kendini duyulmamış, anlaşılmamış ve kendisi ile ilgilenilmemiş hissederek iletişimi keser.

Peki, genci dinlerken ne yapmalıyız?

♣ Sessizce dinlemeli ve bu davranışımızla onu kabul ettiğimizi göstermeliyiz. Karşımızdaki bireyi kabul ettiğimizi hissettirerek bizimle daha fazla şey paylaşmasını sağlamak için sessizlik güçlü bir sözsüz ileti olarak kullanılabilir. Hep konuşan biz olursak karşımızdaki gencin duygularını ifade etme özgürlüğünü kısıtlamış oluruz. Burada bahsettiğimiz pasif dinleme tabii ki tüm iletişim boyunca değil belli aralıklarla gencin kendini tam anlamıyla ifade edebildiği yere kadar kullanılmalıdır. Bundan sonraki aşamada ise karşımızdakini kabul ettiğimizi gösteren, onu anlamamıza yardımcı olan aktif dinleme yöntemidir. Bu yöntemde yargılama ve analize yer yoktur.

♣ Aktif dinleme karşımızdaki gencin söylediğini ya da söylemek istediğini kendi kelimelerimizle ona geri iletme biçiminde kullanılır. Bu yöntemin püf noktası kendimizi gencin yerine koyarak "**Ben olsaydım ne hissederdim?**" diye düşünmek ve gencin ifade ettiği duyguları isimlendirerek yansıtmaktır.

Yani: "*Matematik dersini hiç anlamıyorum.*" (Genç ne hissediyor? Zorlanma)

Yanıtımız: "*Matematik dersi sana zor geliyor...*"

Yargılama, öğüt verme, eleştirme olmadan sadece onun yaşadıklarını göz önüne alarak gencin ifade ettiği duyguyu isimlendirdik.

İyi bir dinleyici olmak için neler yapmalıyız?

Öncelikle bedensel olarak karşımızdaki kişiyi dinlemeye hazır olduğumuza inandırmalıyız. Elindeki gazeteye bakan, televizyon izleyen ya da yemek yapmak için koşturulan bir kişiye hangimiz bir şeyini anlatmak ister ki?

Yüz yüze olarak en az konuşulan şey kadar yüz ifadesinden de mesajlar alırız. Gözlerinin buğulanması, yüzün kızarması, gözleri kaçırma gibi pek çok sözsüz mesajı algılayabilmemize olanak sağlar. Böylelikle söylenen şeyle verilmek istenen mesaj hakkında bilgi sahibi olmuş oluruz.

Genci dinlerken ne gibi iletişim engellerini kullanıyoruz biraz da bunu inceleyelim.

Öğüt vermek: “Şöyle yapma, böyle yap...”

Çözüm getirmek: “Bunu böyle yapma da şöyle yap....”

Yönlendirmek: “Üzüleceğine otur da ders çalış.”

Yargılamak: “Sen zaten hep kolaya kaçarsın.”

Eleştirmek: “Çocuk gibi davranıyorsun.”

Ad takmak: “Geri zekâlı, aptal,....”

Soru sormak: “Neden? , niçin?”

Araştırmak: “O sana ne dedi?”

İncelemek: “Hanginiz önce söyledi?”

Teşhis: “Aslında sen öyle demek istemiyorsun...”

Tanı koymak: “Ben senin aslında neden öyle yaptığını biliyorum.”

Tahlil etmek: “Aslında senin derdin başka...”

Teskin: “Aldırma boş ver.”

Teselli etmek: “Düzelir canım, dert etme geçer, üzülme...”

Konuyu değiştirmek: “Başka şeylerden konuşalım.” gibi farkında olmadan kullandığımız iletişim engelleri ile karşımızda bize bir sorununu anlatmak isteyen gence:

Anlaşılmamışlık, savunmaya girme, haksızlığa uğradığını hissetme, sorununun aslında önemsiz ve saçma olduğunu düşünme, sinirlenme, direnç gösterme, isyan, çaresizlik, kızgınlık vb. duyguları yaşatırız.

Oysa gencin yukarıda saydığımız pek çok iletişim engelinden önce dinlenmeye, kabul edildiğini hissetmeye ihtiyacı vardır. Siz hiç bir çözüm getirme durumunda olmadan sadece sessizce dinleseniz bile gençte belli bir boşalığa sebep olacağınız için başarılı olursunuz. Daha sonra aktif dinleme ile sadece ondan aldığınız bilgileri daha sade biçimde ona yansıttığınızda “dinleniyorum”, “kabul ediliyorum” mesajını gence verirsiniz. Konuşurken sorununun çözümünü kendi kendine keşfetme olanağını da vermiş olursunuz. Anlaşıldığını, kabul edildiğini, koşulsuz sevildiğini bilen bir gençle iletişim kurmak hiç de zor olmayacaktır. Dolayısıyla sorunlar da kavgaya, isyana, çaresizliğe dönüşmeden rahatlıkla çözülecektir.